

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ПЕРВІСНОГО СУСПІЛЬСТВА»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Соціальна антропологія
Кількість кредитів ЄКТС	3
Тривалість викладання	2 семестр (3 чверть)
Заняття:	
Лекції	3 години на тиждень
Практичні заняття	1 година на тиждень
Мова викладання	українська
Кафедра, що викладає	Історії та політичної теорії

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2268>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: електронна пошта

Кочергін Ігор Олександрович (лекції, практичні заняття)

Посада: професор кафедри історії та політичної теорії

Вчений ступінь: доктор історичних наук

Персональна сторінка:

<https://ipt.nmu.org.ua/ua/spivr/kochergin.php>

E-mail: Kocherhin.I.O@nmu.one

Кабінет: 1/63

1. Анотація курсу

Курс орієнтований на формування у студентів освітньої програми «Соціальна антропологія» цілісної картини становлення головних соціальних та економічних структур, а також ознайомлення з антропо- та соціогенезом, які мали місце в історії до появи перших державних утворень в світі та Україні.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: сформувати уявлення про становлення фізичного типу людини; виникнення та розвиток виробництва; суспільства (праобщини, роду, сім'ї, племені); появу приватної власності та політичної влади.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з основними етапами розвитку українського суспільства;
- ознайомити студентів з тим як людина навчилася добувати їжу, виготовляти одяг, обладнувати житло, запалювати вогонь;
- ознайомити студентів з тим як людина приручила тварин, винайшла скотарство і землеробство;
- дати студентам розуміння витоків мистецтва, релігії, міфології;
- ознайомити студентів з тим як було винайдено лічбу, календар, фітотерапію, металургію;
- ознайомити студентів з тим як виникли інститут шлюбу, сім'ї;
- ознайомити студентів з тим як виникли мораль та етика;
- ознайомити студентів з тим як відбувся розподіл праці, з'явилася приватна власність, управління.

3. Результати навчання:

Студенти мають оволодіти спеціальною термінологією та різноманітними теоріями походження людини; знати головні етапи антропо- та соціогенезу; аналізувати головні та допоміжні форми господарства на різних етапах розвитку первісного суспільства; усвідомлювати причини й наслідки першого та другого розподілу праці; виокремлювати характерні риси кожного етапу розвитку історії первісного суспільства; розуміти причини занепаду первісного суспільства та переходу людства до стратифікованих форм життя.

4. Структура курсу

Лекції
1. Вступ. Предмет та завдання курсу.
2. Хронологія та періодизація доісторичного періоду людства
3. Джерела вивчення первісного суспільства
4. Проблема антропогенезу. Історія вивчення
5. Найдавніші гомініди (архантропи): homo habilis, homo erectus
6. Давні гомініди (палеоантропи): неандертальці
7. Завершення процесу антропосоціогенезу. Поява неоантропа (homo sapiens). Расогенез
8. Виникнення людського суспільства. Праобщина та родова община
9. Релігія та культура за доби родової общини
10. Розвиток відтворюючих форм господарства
11. Перехід від родоплемінного ладу до стратифікованих суспільств
12. Первісні суспільства та цивілізації
Практичні заняття
1. Особливості антропогенезу: від рамапитека до пітекантропа
2. Особливості антропогенезу: від homo ergaster до кроманьйонця
3. Теорії виникнення відтворюючих форм господарства та релігійні уявлення первісних людей
4. Особливості соціогенезу: від родової общини до появи класового суспільства

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365. Мультимедійний проектор та ноутбук.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів за теоретичною та практичною частиною складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за практичну частину (оцінюється максимально у 60 балів) та за теоретичну частину (оцінюється максимально у 40 балів). Практична частина включає оцінювання відповідей на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань. Теоретична частина

включає оцінювання підсумкової контрольної роботи. Загалом за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

6.3. Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Диференційований залік відбувається у формі письмової роботи за програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів за залік: 100.

6.4. Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю:

100% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь правильна, обґрунтована, осмислена, засвідчує вільне володіння матеріалом;

80% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь правильна, проте містить окремі несуттєві неточності;

60% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь містить суттєві неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена;

40% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь неповна, містить грубі помилки;

20% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь фрагментарна, містить окремі правильні елементи;

0% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь відсутня.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»». <https://inlnk.ru/xvgyx>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту і бути зареєстровані на дистанційний курс «Історія первісного суспільства» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2268>).

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Історія первісного суспільства» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2268>).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або на форум дистанційного курсу.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти можуть додатково отримати до 10 балів за виконання додаткової самостійної роботи за курсом, наприклад виконання індивідуальних завдань за додатковою темою – завдання пропонуються викладачем, підготовка доповіді і участь у студентських наукових конференціях за темою курсу, підготовка методичних матеріалів і презентацій.

7.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Історія первісного суспільства».

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Баженов О.Л. Історія первісного суспільства: навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету денної форми навчання / О.Л. Баженов. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2014. – 296 с.
2. Балашок В.Г. Етногенез українців. – К., 2004. – 231 с.
3. Бунятян К.П. Давнє населення України / К.П. Бунятин. – К.: Либідь, 1999. – 228 с.
4. Давня історія України. – У 3-х т. Первісне суспільство / Голова ред. кол.

- П.П. Толочко. – К.: Наукова думка, 1998. – Т. 1. – 560 с.
5. Морис Ян. Чому Захід панує – натепер. Оповіді з історії та що з них впливає щодо майбутнього. К.: Кліо, 2018. – 784 с.
  6. Помогайбо, В.М., Петрушов, А.В., Власенко, Н.О. Основи антропогенезу: підруч. для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академвидав, 2015. – 176 с.
Режим доступу:
http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/6330/1/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%B7%D1%83_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf
  7. Сминтина О.В. Давня історія України. – Ч. 1. Епоха антропосоціогенезу та ранньопервісної общини. – Одеса, 1999. – 466 с.
  8. Станко В.Н. Історія первісного суспільства / В.Н. Станко, М.І. Гладких, С.П. Серета. – К.: Либідь, 1999. – 240 с.
  9. Харарі Ювал Ной. Номо Деус. Людина божественна [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://chtyvo.org.ua/authors/Harari_Yuval_Noi/Homo_Deus_Za_lashtunkamy_maibutnoho/
  10. Чмихов М.О. Давня культура: Навчальний посібник / М.О. Чмихов. – К.: Либідь, 1994. – 288 с.
  11. Stanford C.B. Biological anthropology: the natural history of humankind / C.B. Stanford, J.S. Allen, S.C. Anton. – 3rd ed. – 2011. – 617 p.